

РЕШЕНИЕ

№ 1802

гр. София, 08.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-A СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети април през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мариана Георгиева

Членове: Виолета Йовчева
Димитър Ковачев

при участието на секретаря Емилия М. Вукадинова
като разгледа докладваното от Мариана Георгиева Въззивно гражданско дело № 20211100511684 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и следв. от ГПК.

С решение от 07.04.2021г., постановено по гр.д. № 57768/2020г. на СРС, ГО, 153 състав, са уважени предявените по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК от „Ю.Б.“ АД срещу ПЛ. СП. СТ. обективно кумулативно съединени иски с правно основание чл. 430, ал. 1 от ТЗ, чл. 430, ал. 2 от ТЗ, вр. чл. 92, ал. 1 от ЗЗД и чл. 141 от ЗЗД за установяване съществуването на следните вземания, дължими от ответника в качеството му на поръчител по договор за банков кредит: сумата от 4 596, 46 евро – неплатена главница по договор за потребителски кредит № FL612397 от 31.10.2021г., ведно със законната лихва от 18.06.2020г. до окончателното изплащане; сумата от 1 043, 20 евро – възнаградителна лихва за периода от 30.09.2017г. до 11.01.2020г.; сумата от 356, 58 евро – мораторна лихва за периода от 30.09.2017г. до 09.06.2020г.; такса в размер на 33, 75 евро за периода от 30.09.2017г. до 09.06.2020г. и такса в размер на 209, 83 евро за периода от 30.09.2017г. до 09.06.2020г., за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК по ч.гр.д. № 25219/2020г. по описа на СРС, ГО, 153 състав. на изпълнителното производство.

Срещу решението е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 от ГПК въззивна жалба от ответника П.С. Танев. В същата са изложени оплаквания за неправилност на постановеното решение поради допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, довели до необоснованост на формираните от първоинстанционния съд изводи, както и за нарушение на материалния закон. Жалбоподателят оспорва, че е бил надлежно уведомен за настъпването на предсрочната изискуемост на вземането по процесния договор за потребителски кредит. Развити са подробни съображения, че не е спазена установената в ГПК процедура по връчване на уведомлението за предсрочна изискуемост, като релевира оспорване на истинността на отразените в разписката за връчване обстоятелства. На следващо място са наведени доводи, че поръчителството е прекратено при условията на чл. 147, ал. 1 от ЗЗД, тъй като е изтекъл установения в посочената разпоредба шестмесечен преклузивен срок. Счита, че началото на срока по чл. 147, ал. 1 от ЗЗД се поставя с настъпването на предсрочната изискуемост, който срок е бил изтекъл към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение. Аргументирано е становище, че преклузивният срок следва да тече от падежа на всяка отделна погасителна вноска, а не от датата на изтичане на крайния падеж по договора. По тези съображения е направено искане за отмяна на обжалваното решение и постановяване на друго, с което предявените искове да се отхвърлят в цялост.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК насрещната страна – „Ю.Б.“ АД, е подала отговор на въззивната жалба, с който същата се оспорва. Релевират се съображения, че първоинстанционното решение е правилно, като постановено в съответствие със събраните по делото доказателства и правилата за разпределение на доказателствената тежест, като съдът е съобразил приложимите за спора материалноправни норми. Поддържа, че процедурата по връчване на уведомлението за предсрочна изискуемост е спазена, като разписката за връчване е оформена съгласно изискванията на ГПК при условията на чл. 44, ал. 1 от ГПК – при отказ за получаване. Навежда съображения, че началото на срока по чл. 147, ал. 1 от ГПК започва да тече от настъпване на предсрочната изискуемост и в случая той е бил спазен. С оглед изложеното е направено искане за потвърждаване на обжалваното решение.

Софийски градски съд, като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Съгласно чл. 269 ГПК, въззивният съд проверява правилността на първоинстанционното решение само в рамките на релевираните оплаквания, а служебно следва да ограничи проверката си само за валидност, допустимост на решението в обжалваната част и спазване на императивните норми на материалния закон.

Съгласно чл. 430 от ТЗ банката отпуска на заемателя парична сума, която той е длъжен да върне след изтичане на срока. Банковият кредит се отпуска с определена цел, при конкретно посочени условия и срок. За отпуснатата сума кредитополучателят дължи лихва. Договорът за банков кредит се сключва в писмена форма, която е изискване за валидността му. Той се смята за сключен от момента на постигане на съгласието. От това легално определение като характеристики на договора за банков кредит могат да се посочат, че той е двустранен, консенсуален, възмезден и срочен. Процесният договор за кредит е действителен като сключен в изискуемата от закона форма и страните по него са постигнали съгласие по съществените му елементи - размер на кредита, падеж и размер на месечните погасителни вноски, срок на издължаването му.

Между страните по делото на етапа на въззивното производство не е спорно обстоятелството, че ищецът, от една страна, и Г.М.Р. и М.К.И., от друга страна, са обвързани от валиден договор за потребителски кредит № FL612397 от 31.10.2011г., по силата на който „Ю.Б.“ АД е предоставила кредит в размер на 8 000 евро за текущи нужди. Кредитополучателят поел задължение да върне получената сума на вноски, конкретно на 120 равни месечни вноски, включващи главница, такса и застраховка в размер на 123, 81 евро, считано от 30.11.2011г. до 31.10.2021г., с падеж 30-то число на месеца. Съгласно чл. 3 от договора, кредитополучателят се задължил да заплаща договорна лихва в размер на 9, 040 % годишно /уговорена в хипотезата на променлив лихвен процент/, а при просрочие – да заплаща лихва за времето на забавата върху просрочените суми в размер на законната лихва /чл. 9 от договора/. Уговореният годишен процент на разходите по кредита е в размер на 15, 77 %, а общата сума, дължима от кредитополучателя, е в размер на 15

179, 42 евро. Съгласно чл. 5 от договора, кредитополучателят се задължава да заплаща и комисионна за клиентско обслужване в размер на 1, 95 % еднократно върху размера на кредита, както и ежемесечна такса за поддържане на разплащателната сметка в размер на 1, 25 евро. В договора за потребителски кредит е инкорпориран и договор за поръчителство, по силата на който ответникът ПЛ. СП. СТ. е поел задължение да обезпечи вземанията на банката по предоставения кредит за главница, лихва, такси, комисиони и всички други разноси по събиране на вземането до окончателното изплащане.

С уведомление от 19.12.2019г., получено лично от кредитополучателя Г.М.Р. на 28.12.2019г., банката е уведомила длъжника, че поради забава в погасяване на задълженията по договора за банков кредит от 31.10.2011г., обявява целия кредит за предсрочно изискуем и от датата на получаване на уведомлението цялата непогасена главница по договора за кредит става дължима. Същото уведомление е получено лично от кредитополучателя М.К.И. на 11.01.2020г.

Представено е и уведомление за обявяване на предсрочна изискуемост на целия кредит поради просрочие, адресирано до ответника ПЛ. СП. СТ., което съобразно вписванията от длъжностното лице по призоваване, е получено от адресата при условията на отказ по реда на чл. 44, ал. 1 от ГПК.

В първоинстанционното производство са отделени като безспорни и ненуждаещи се от доказване следните обстоятелства: съществуването на валидно възникнало правоотношение по договор за поръчителство и размера на претендираните в настоящото производство непогасени задължения за главница, договорна лихва, мораторна лихва и съответните такси по договора, включително и таксата в размер на 209, 83 евро за заплатени нотариални такси за връчване на нотариалните покани, съдържащи уведомлението за предсрочна изискуемост на вземането. Не е спорно и обстоятелството, че кредитополучателите са изпаднали в забава и са преустановили плащанията на месечните погасителни вноски, считано от 30.08.2017г.

Настоящият съдебен състав счита подадената въззивна жалба за неоснователна по следните съображения:

Както е прието в мотивите по т. 1 от Тълкувателно решение от 09.07.2019г. по тълкувателно дело № 2/2017г. на ВКС, ОСГТК,

поръчителството е лично обезпечение, чрез което се гарантира изпълнението на чужд дълг – този на главния длъжник. Поръчителят обещава същия резултат, който главният длъжник трябва да осъществи – и дължи това, което последният дължи, освен ако не е уговорено друго или друго не следва от естеството на дължимата престация. Посочено е още, че отговорността на поръчителя е акцесорна – в генетична и функционална зависимост от главния дълг /обуславя се от съществуването и обема на отговорността на главния длъжник/, но и относително самостоятелна; тя е солидарна – длъжникът и поръчителят са солидарни длъжници и спрямо всеки от тях кредиторът може самостоятелно да търси изпълнение на вземането си /чл. 141 от ЗЗД и т. 5в от Тълкувателно решение № 4/18.06.2014г. по тълкувателно дело № 4/2013г., ОСГТК на ВКС/ и не е субсидиарна – длъжникът няма възражение за предварителен иск или поредност, кредиторът може да насочи претенцията си както срещу основния длъжник, така и срещу поръчителя /независимо от това дали първо се е обърнал към главния длъжник/, поръчителят няма право да иска от кредитора първо да насочи иска си срещу главния длъжник, а срещу нето – едва ако не бъде удовлетворен при принудително изпълнение срещу главния длъжник. По тези съображения е направен извод, че със сключването на договора за поръчителство поръчителят става допълнителен длъжник на кредитора. Тези правни последици обаче не могат да се разглеждат независимо от същността на договора за поръчителство и неговия акцесорен характер. Поръчителството е функция на друг главен дълг /не може да съществува самостоятелно, а само във връзка с главно задължение, което означава, че погасяването или прекратяването на главното задължение погасява или прекратява и акцесорното/. С този договор поръчителят се задължава спрямо кредитора на друго лице – длъжник да отговаря за изпълнението на задължението на длъжника. Предметът и обемът на главния дълг определят предмета и обема на задължението на поръчителя – чл. 139 от ЗЗД.

По спорните въпроси на етапа на въззивното производство по отношение на изискуемостта на процесните вземания:

Съгласно даденото разрешение в т. 18 на Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС в хипотезата на предявен иск по чл. 422, ал. 1 от ГПК вземането, произтичащо от договор за банков кредит, става изискуемо, ако кредиторът е упражнил правото си да направи кредита предсрочно

изискуем преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, като кредиторът трябва да е уведомил длъжника за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита. Предсрочната изискуемост настъпва от датата, на която волеизявлението на банката, че счита кредита за предсрочно изискуем, е достигнало до длъжника - кредитополучател и то ако са били налице обективните предпоставки за изгубване преимуществото на срока.

В конкретния случай ищцовото дружество се позовава на обявена на длъжника /кредитополучателите/ преди подаване на заявлението предсрочна изискуемост на кредита, като за установяване на това обстоятелство е представил уведомление за упражняване на субективното право, получено от кредитополучателите - съответно на 28.12.2019г. от Г.М.Р. и на 11.01.2020г. от М.К.И.. По делото не е спорно, че към 18.06.2020г. /датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение/ има допусната забава за плащане на месечните погасителни вноски, като редовното погасяване на кредитното задължение е преустановено на падежна дата – 30.08.2017г. Допуснатата забава на повече от една погасителна вноски предпоставя правото на кредитора да обяви кредита за предсрочно изискуем съгласно уговореното в чл. 15 от договора. Моментът, в който настъпва предсрочната изискуемост на кредита, е датата, на която волеизявлението на банката, че счита кредита за предсрочно изискуем, е достигнало до длъжника – кредитополучател и ако са били налице обективните предпоставки за изгубване на преимуществото на срока. От този момент целият или неплатеният остатък по кредита е изискуем както по отношение на кредитополучателя, така и по отношение на поръчителя. В процесния договор за кредит, обективиращ и договора за поръчителство, не се съдържа задължение на банката да уведоми поръчителя за допусната от кредитополучателя забава при изплащането на дължимите вноски по кредита като условие за обявяването му за предсрочно изискуем. Не е необходимо поръчителят да бъде отделно уведомен, тъй като уведомяването на кредитополучателя има за последица предсрочна изискуемост и по отношение на поръчителя, чиято отговорност е акцесорна на тази на главния длъжник /в този смисъл е решение № 145 от 09.01.2017г. по т.д. № 31/2015г. на ВКС, Второ ТО, решение № 40 от 17.06.2015г. по т.д. № 601/2014г. на ВКС, Първо ТО, решение № 23 от 24.03.2015г. по т.д. № 1717/2013г. на ВКС, Първо ТО/. По тези съображения съдът не следва да се произнася по релевираните от

жалбоподателя оспорвания на истинността на волеизявленията на длъжностното лице по призоваване, отразени в разписката за връчване на уведомлението за предсрочна изискуемост.

Дори и да се приеме за основателен доводът на жалбоподателя, че за да настъпят последиците на предсрочна изискуемост на цялото кредитно задължение е необходимо уведомлението за това да бъде надлежно връчено и на поръчителя, то изводите на съда относно настъпване на правните последици на отнемането на преимуществото на срока, няма да се променят по следните съображения:

Както е прието в решение № 6 от 04.04.2019г. по т.д. № 917/2018г. по описа на ВКС, Първо ТО, решение № 10 от 25.02.2020 г. на ВКС по т.д. № 16/2019г., Второ ТО, решение № 60009 от 02.06.2021г. по т.д. № 2891/2019г. на ВКС, Втора ТО и решение № 60162 от 26.01.2022г. по т.д. № 2482/2018г. на ВКС, Второ ТО, ако в исковото производство по реда на чл. 422, ал. 1 от ГПК бъде установено, че потестативното право на кредитора да направи кредита предсрочно изискуем не е надлежно упражнено преди подаване на заявлението, но упражняването на това право се осъществи в исковото производство, не може да се отрече настъпването на изискуемостта на вземането. Когато изявлението на банката за обявяване на кредита за предсрочно изискуем е инкорпорирано в исковата молба или в отделен документ, представен като приложение към исковата молба, изявлението поражда правни последици с връчването на препис от исковата молба с приложенията към нея на ответника, ако са налице предвидените в договора за кредит обективни предпоставки. Обявяването на кредита за предсрочно изискуем в исковото производство представлява правнорелевантен факт, който трябва да бъде съобразен от съда на основание чл. 235, ал. 3 ГПК в рамките на претендираните суми. В конкретния случай с исковата молба се претендира присъждане на целия непогасен размер на кредитното задължение, което волеизявление недвусмислено обективира и изявление на банката за обявяване на кредита за предсрочно изискуем, което е достигнало до ответника с връчване на препис от исковата молба на 20.01.2021г., предвид наличието на предвидените в договора за банков кредит обективни предпоставки – допусната от кредитополучателите забава. Освен това следва да бъде съобразен по реда на чл. 235, ал. 3 от ГПК още един факт от значение

за спорното право, а именно – че към датата на приключване на съдебното дирене в СГС – 18.04.2022г., крайният падеж за погасяване на задължението по процесния договор е изтекъл. В този смисъл са и задължителните разяснения, дадени в т. 1 от Тълкувателно решение № 8 от 02.04.2019г. на ВКС по тълкувателно дело № 8/2017г.

По възражението за погасяване на поръчителството поради неупражняване на правата срещу длъжника в предвидения в чл. 147 от ЗЗД шестмесечен срок:

Поръчителството по чл. 138 и сл.ЗЗД е форма на лично обезпечение, по силата на което поръчителят приема да отговаря пред кредитора за задълженията по договора солидарно с главния длъжник. На основание чл. 140 ЗЗД поръчителството се простира върху всички последици от неизпълнението на главното задължение, включително и разноските по събиране на вземането. Солидарността между главния длъжник и поръчителя означава, че кредиторът може да претендира изпълнение и да събере всички вземания в пълния им размер от който и да е от тях. Поръчителството има акцесорен характер, защото е обусловено от съществуването на главно задължение. Прекратяването на главното задължение прекратява и отговорността на поръчителя.

Съгласно чл. 147, ал.1 ЗЗД поръчителят остава задължен и след падежа на главното задължение, ако кредиторът е предявил иск против длъжника в течение на шест месеца. Това разпореждане се прилага и в случая, когато поръчителят изрично е ограничил своето поръчителство до срока на главното задължение. Нормата визира основание за прекратяване на поръчителството, което е самостоятелно и не е поставено в зависимост от съществуването на главното задължение. Срокът по чл. 147, ал. 1 ЗЗД е краен и преклузивен. За разлика от погасителната давност с изтичането му не се погасява възможността за принудително изпълнение, а се прекратява самото поръчителство /така задължителните разяснения, дадени в т. 46 от ТР № 4/2013г. на ВКС и ТР № 5/21.01.2022г. на ВКС – ОСГТК/. Изяснено е, че поръчителството се прекратява, както при погасяване /прекратяване/ на главния дълг, така и с настъпване на останалите общи или специални основания за прекратяване отговорността на поръчителя, едно от които е уредено в чл. 147, ал. 1 ЗЗД. Преклудирването на отговорността на поръчителя

при условията на чл. 147, ал. 1 ЗЗД представлява законово уредено изключение от акцесорния характер на поръчителството, като представлява своеобразна санкция спрямо кредитора, ако бездейства в този 6-месечен период и не предявява иск срещу главния длъжник. Видно от разпоредбата срокът по чл. 147, ал. 1 ЗЗД тече от падежа на главното задължение, но според задължителното за съдилищата ТР № 5/21.01.2022 г. на ВКС - ОСГТК "при уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, шестмесечният срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД започва да тече от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост". Според утвърдената съдебна практика тълкуването на израза "предявил иск против длъжник" по смисъла на чл. 147, ал. 1 от ЗЗД включва не само предявяването на иск в тесен смисъл, но и упражняването от кредитора на други процесуални права с аналогични на иска правни последици - напр. подаване на заявление за издаване на заповед за изпълнение или предявяване на вземане в производство по несъстоятелност. В конкретния случай крайният падеж на издължаване на кредита е 30.10.2021г., а заявлението за издаване на заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК е подадено на 18.06.2020г. и предсрочната изискуемост е настъпила на 11.01.2020г. Ето защо отговорността на ответника като поръчител не е отпаднала поради пропускане от ищеца на преклузивния срок по чл. 147 ЗЗД.

По изложените съображения се налага извод, че предявените искове са основателни. Като е достигнал до същите изводи първоинстанционният съд е постановил правилно решение, което следва да бъде потвърдено.

По отношение на разноските:

Въззиваемата страна не претендира разноски за въззивното производство, поради което такива не следва да се присъждат независимо от изхода на спора.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20088859 от 07.04.2021г., постановено

по гр.д. № 57768/2020г. по описа на СРС, ГО, 153 състав.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС при условията на чл. 280, ал. 1 ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____